

Asia: VN/32728/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Seuraavaan on koottu näkökohdat, jotka yhtäältä vaativat jatkotyöstämistä tai toisaalta jotka on asianmukaisesti toteutettu ja tässä luonnosvaiheessa.

- Valtiosääntöoikeudellisesti käsillä on moitteeton verohanke. Esimerkiksi kyse on verosta, minkä mukaisesti laki on säädettävä. Toisaalta puhuminen maksusta, vaikka kyse on verosta, on veropoliittisesti ja oikeudellisesti kritiikille altista.
- Koska kysymys on väliaikaiseksi tarkoitettusta verohankkeesta, on tärkeää, että vero on nivelletty voimassa olevaan lainsäädäntöön niin pitkälti kuin suinkin ja myös olemassa olevaan organisaatioon niin pitkälti kuin suinkin.
- - Koska samanaikaisesti on toteutettu monia väliaikaisia lievennyksiä verotukseen, olisi asianmukaista saada informaatiota kaikkien verohankkeiden yhteisistä tulonjakovaikutuksista. Aikataulusyistä se lienee kuitenkin hankalaa.
- - Fiskaalinen näkökulma on tässä yhteydessä relevantti muun muassa siksi, että väliaikaiset veronlievennykset ovat aiheuttaneet merkittäviä veromenetyksiä. Toisaalta esitysluonnoksen tuottoarviot viittaavat siihen, että kokonaisuus voisi olla lähes tuloneutraali.
- - Sähkömarkkinoita on taustoitettu hyvin ja samalla legitimoitu perustellusti veron käyttöönottoa.
- Mankala-periaate on otettu asianmukaisesti huomioon.
- Myös erillisyyhtiöperiaatetta ja sen oikeusvaikutuksia on avattu hyvin.
- - Verovelvollisuuden rajausten osalta on perusteltua, että ne vastaavat sähkömarkkinalain eriyttämisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävien merkitykseltään vähäisten liiketoimien raja-arvoja.

- - Kiireisen valmistelun seurauksena lienee ollut se, että verotuksen toimittamista ja ilmoittamisvelvollisuutta koskevat säännökset on tarkoitettu täydentää vasta myöhemmin lakiesitykseen. Kiire on yleensäkin ongelma lainvalmistelun kannalta, mutta puheena olevan kaltaisissa tapauksissa se vielä korostuu.
- Koska kysymys on uudenlaisista voittoveroista, olisi paikallaan, että Verohallinto valmistelisi mitä pikimmiten ohjeet niiden soveltamiseksi. Esimerkiksi siitä huolimatta, että sähköliiketoimintaan liittyvien korkojen vähennyskelpoisuutta on valotettu esimerkein, tämän luonteiset kysymykset ovat omiaan aiheuttamaan käytännössä tulkintaongelmia.
- Voittoverojen toimivuuden osalta olisi syytä järjestää jälkiseuranta, mikä osaltaan voisi luoda paremmat edellytykset lainvalmistelulle, jos vastedes harkitaan vastaavanlaisten verojen käyttöä ja käyttöönottoa.
- - Lisäksi tulevaisuudessa on syytä tarkasti arvioida sitä, onko kysymyksessä aidosti sellainen kriisi, joka edellyttää erityistoimiin ryhtymistä. Kriiseistä liian väljästi puhuminen avaisi näet padot erilaisille tuille ja erityislainsäädännölle sekä aiheuttaisi epävakautta oikeusjärjestelmään, mukaan lukien verolakeihin.

Määttä Kalle
Vaasan yliopisto - vero-oikeuden professori Vaasan yliopiston
talousoikeuden yksikössä